

“La novel·la parla de les dues famílies que controlaven Xerta a principi del XX”

Francesca Aliern (Xerta, Baix Ebre, 1946) publica a Cossetània la novel·la *L'espiera*. Compta amb una obra narrativa molt extensa, i molt seguida a les comarques de l'Ebre, en què retrata el present i el passat de les seves terres.

—L'acció de la novel·la transcorre a primers del segle XX en un poble de la vora de l'Ebre, però indeterminat. Vàreu pensar en cap en concret?

—Sí, en el meu, Xerta.

—I el que expliqueu, amb les dues famílies emparentades que controlen el poble, és autèntic o és una llicència literària?

—Això és autèntic. Els personatges són ficticis, però l'entorn és fidedigne. I la trama, les desaparicions de noies joves, també és ficció. Les dues famílies existien. Eren molt riques. Els fills estudiaven a Suïssa, ja. I tenien molts treballadors. Feien oli de marca i tenien fàbriques de torrons i de xocolata, que exportaven a Amèrica. I una fàbrica de sabates a l'Argentina. Tot el bo i millor del poble era d'ells. Només eren dues i portaven els negocis junts. I, per a no perdre patrimoni, es casaven cosins germans amb cosins germans. Per una banda, donaven pa a moltes famílies, però per una altra abusaven del poder que tenien, també. La meua voluntat ha estat de fer un retrat fidel d'aquella societat.

—I què se n'ha fet, de les cases on vivien?

—Són hotels i restaurants. Un, de cinc estrelles i amb estrella Michelin. En aquelles cases, ho tenien tot. Els homes hi jugaven a frontó. I les dones eren figures decoratives, no tenien llibertat.

—Llibertat per a què?

—Per a anar on anava la gent del poble. No es podien barrejar amb la gent del poble. I si sabien coses del poble era a través de les minyones. Veien passar el temps i la vida rere les cortinetes de les finestres. Veien, ensopides, com la gent anava al casal obrer a passar-s'ho bé. Quan volien anar a Tortosa o desplaçar-se on fos havien de demanar permís a l'home i anar-hi acompanyades de minyones. A més, quan anaven al ball al casino dels senyors s'hi avorrien perquè havien de ballar amb els pares, els cosins germans, els parents. De tant en tant, havien d'admetre al casino algun menestral per a donar-hi una mica de vida, per-

Francesca Aliern publica la novel·la *L'espiera*, a Cossetània Edicions.

què en comptes de passar-s'ho bé s'ho passaven malament.

—El fet que fossin tan faldillers, que tinguessin amants, també és veritat?

—Sí, això sí. I molt. Com que tenien el poder... Sempre l'opressió del fort contra el feble.

—Eren espavilats, bons negociants?

—Sí. Era gent molt llesta. Feien comerç amb tot allò que els pogués donar diners, no es limitaven a les fàbriques de torrons i d'oli. També controlaven el transport fluvial, els llaguts, molt important a l'època.

—I què se'n va fer, d'aquesta família?

—Tot això es va acabar amb la guerra civil, que la van passar a Biarritz. Els fills no van saber treballar ni menar la terra i la part que conec va acabar a la misèria. S'anaven venent les propietats. En casar-se cosins amb cosins l'espècie degenera i la força dels primers ja no la tenen. Com a *Cien años de soledad*.

—La por s'apodera del poble per la desaparició de les noies. Però no vivia amb por ja, el poble, amb la situació de la dependència de les dues famílies?

—Sí. La por és sempre damunt dels febles: si no faig el que vol l'amo, perdré la feina. I allà més, encara, perquè no hi havia cap més possibilitat de trobar feina.

—No hi ha lluita social, al llibre. No n'hi havia, a Xerta, aquells anys?

—No. En aquelles terres no existia.

—Tampoc no hi he vist capellans, la presència de l'església.

—No. A vegades el col·lectiu ha tingut més presència, però aquí ho he centrat en unes altres coses, en la família i la desaparició de les noies. Realment sí que tenia molta força, als pobles.

—Heu començat a escriure de gran. Sou vocacionalment tardana?

—No, ja m'agradava de joveneta. És una cosa que portes a dins i ho has d'exterioritzar un dia o un altre. De jove vaig guanyar algun concurs de contes i això em va animar, em va ajudar a mantenir les ganes d'escriure novel·les, quan pogués.

Lluís Bonada